

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

ISSN 1796-4717

Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

**KORSON KOULUN OPPILAANOHIJAIKSEN
INTERNET-SIVUSTO**

Virpi Mutanen

2005

**Jyväskylä yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos**

Mutanen, Virpi
Korson koulun oppilaanohjauksen Internet-sivusto.
Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos.
Ohjauksen Koulutus ja Tutkimus, 2005, 19 s.
Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä.

TIIVISTELMÄ

Oppilaanohjaus suomalaisissa peruskouluissa perustuu vahvasti henkilökohtaiseen ohjaukseen sekä ohjaajan ja ohjattavan vuorovaikutukseen. Osittain tämän vuoksi ohjauspalvelujen kysyntä ylittää monin paikoin ohjauksen tarjonnan. Henkilökohtaisen ohjauksen menetelmillä ei nykypäivänä enää kuitenkaan ole mahdollista vastata kaikkiin ohjausalan haasteisiin. Tästä aiheutuvaa resurssivajetta pyritään kompensoimaan käyttämällä tieto- ja viestintäteknikkaa tehokkaasti ohjauksen apuvälineenä. Internetin kautta käytettäviä palveluita pidetään tärkeimpinä ja monipuolisempina. Internet on tärkeä tiedonhankinnan väline varsinkin nuorille, joille tietokoneet ovat luonteva osa elämää.

Erilaisilla portaaleilla voidaan ohjata Internetin käyttäjää löytämään omaan tilanteeseensa sopivia tietoja. Hyviä ohjaussivustoja on olemassa valmiina runsaasti, mutta on tärkeää, että oppilaat saavat tietoa myös oman koulunsa oppilaanohjauksesta. Olen toteuttanut oppilaanohjauksen omat Internet-sivut Korson koulun Internet-sivujen yhteyteen. Sivut toimivat osittain itse tuotetun materiaalin voimin, osittain portaalina jo olemassa oleville sivustoille. Sivujen tarkoitus ei ole olla itsenäiset, vaan ne on suunniteltu tavallisen koulussa tapahtuvan ohjauksen tueksi ja avuksi. Ohjaussivustolle on oma linkki Korson koulun kotisivuilta. Sivuston Internet-osoite on: <http://www.edu.vantaa.fi/korsoya/opo/index.htm>.

Tieto- ja viestintäteknikka ohjauksessa ei saa olla itsetarkoitus. Sen täytyy olla luonteva ja tarkoituksenmukainen ohjauksen työkalu jos sitä käytetään. Aina ei ole tarpeen turvautua koneiden apuun. Tietokone ohjauksen apuvälineenä kuitenkin mahdollistaa resurssien suuntaamisen enemmän henkilökohtaiseen ohjaukseen, joka edelleen on ensisijainen oppilaanohjauksen muoto peruskoulussa.

Asiasanat: oppilaanohjaus, tieto- ja viestintäteknikka

Mutanen, Virpi

The Student counselling web site of Korso school

Jyväskylä: The University of Jyväskylä. Department of Teacher Education.

Guidance & Counselling Education and Research Unit, 2005, 19 p.

Development Projects and Practices.

ABSTRACT

School counselling in Finnish comprehensive schools is strongly based on personal guidance and interaction between the counsellor and the student. Due to this, the need of guidance and counselling services exceeds the provision. The personal guidance cannot answer to all the challenges of the guidance and counselling there are today. The lack of resources can be compensated by using information and communication technology as an efficient help in guidance. Services, which can be used on Internet, are most important and versatile. Internet is an important instrument for data retrieval for young people who are used to computers as a normal part of their life.

Different kinds of portals can be used to guide the Internet user to find the knowledge he needs. Good counselling web sites do exist, but it is important that students also can get information of the counselling and guidance of their own school. I have designed and constructed the school counselling web-site of Korso School. The web-site is partly based on material I have provided myself, partly it is a portal to other existing counselling web sites. The web site is not meant to be used independently but as a support and help to normal guidance and counselling in the school. There is a link from the Korso School web site to the school counselling web-site. The address of the school counselling web site is <http://www.edu.vantaa.fi/korsoya/opo/index.htm>.

Information and communication technology is not an end in itself in school counselling. It must be a natural and appropriate part of guidance and counselling. It is not always necessary to use computers as a tool. However, information and communication technology makes it possible to allocate more time to personal counselling, which still is the most important form of guidance and counselling in comprehensive school.

Keywords: School counselling web-site, comprehensive school, information and communication technology.

ESIPUHE

Osallistuessani vuosina 2003-2004 Opo.fi I ja Opo.fi II-kursseille toteutin pienimuotoisen oppilaanohjauksen kotisivukokonaisuuden Peda.net-ohjelmaa käyttäen. Kursseilla kannustettiin jokaista opinto-ohjaajaa toteuttamaan ja ylläpitämään omia ohjauksen Internet-sivuja. Kurssien aikana ja kevään 2004 loppuun saakka saimme käyttää Opo.fi-kurssitunnuksilla Peda.netiä, ja tällöin pääsin testaamaan sivujani käytännössä oppilaiden kanssa. Monista puutteista huolimatta käyttökokemukset olivat kannustavia, joten innostuin ajatuksesta tehdä perusteellisemmat ohjauksen kotisivut koulullemme. Kun Internet-sivuston tekeminen soveltui opinto-ohjaajien monimuotokoulutuksen kehittämishankkeeksi, päätin toteuttaa Korson koulun oppilaanohjauksen Internet-sivut hieman laajempina kuin aiemmin tekemäni sivut olivat.

Opo.fi-kurssilla käytimme sivujen toteutukseen Peda.netiä, joka on erittäin selkeä ja helppokäyttöinen. Samaa ohjelmaa en kuitenkaan voinut enää käyttää ohjauksen kotisivujen toteuttamiseen, koska työnantajallani Vantaan kaupungilla ei ole Peda.netin käyttöoikeuksia, eikä koulukohtaisessa budjetissa ole mahdollisuuksia hankkia koululle omaa lisenssiä kyseiseen ohjelmaan. Myös konekohtainen lisenssi katsottiin liian kalliiksi. Päädyin käyttämään sivujen tekoon samaa Microsoftin FrontPage -ohjelmaa, jolla Korson koulun kotisivut on tehty. Sivujen käytettävyyden, päivityksen ja visuaalisen ilmeen yhtenäisyyden vuoksi on tarkoituksenmukaista, että sekä koulun että ohjauksen kotisivut on tehty samaa ohjelmaa käyttäen. Ohjelma oli minulle entuudestaan täysin tuntematon, ja suurin haaste olikin käytön opettelemisessa. Koulumme tietotekniikan opettajat auttoivat kuitenkin auliisti minua ohjelman kanssa ilmenevissä ongelmissa ja sivujen siirtämisessä Internetiin. Tein yhteistyötä materiaalien ja ideoiden suhteen parin muun samanlaisen tai samantyyppisen kehittämishankkeen toteuttaneen opinto-ohjaajien monimuotokoulutuksen opiskelijan kanssa.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

ESIPUHE

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	6
2	TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka OHJAUKSESSA	8
	2.1 Tieto- ja viestintäteknikka ohjauksen opetussuunnitelmassa	8
	2.2 Oppilaanohjaaja tieto- ja viestintäteknikan käyttäjänä.....	8
	2.3 Oppilas tieto- ja viestintäteknikan käyttäjänä.....	9
3	TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN KÄYTÖN MAHDOLLISUUDET JA ONGELMAT OHJAUKSESSA.....	11
	3.1 Mahdollisuudet ja ongelmat yleisesti	11
	3.2 Mahdollisuudet ja ongelmat Korson koulussa.....	12
4	OHJAUKSEN INTERNET-SIVUSTON KÄYTTÄJÄT	14
	4.1 Oppilaat	14
	4.2 Koulun henkilökunta	14
	4.3 Huoltajat	14
5	SIVUSTON RAKENNE.....	16
6	POHDINTAA	18
	LÄHTEET	19

1 JOHDANTO

Ohjauspalvelujen kysyntä ylittää monin paikoin ohjauksen tarjonnan. Tästä aiheutuvan resurssivajeen kompensoimiseksi kehitetään atk-avusteisia ohjauksen apuvälineitä. Henkilökohtaisen ohjauksen menetelmillä ei nykypäivänä enää ole mahdollista vastata kaikkiin ohjausalan haasteisiin. Internet on avainasemassa kehitettäessä atk-avusteisia ohjauksen välineitä (Okkeri 2002). Tässä työssä tarkoitan atk-avusteisella ohjauksella lähinnä Internet-avusteista ohjausta.

Suomessa ohjaus perustuu edelleen vahvasti henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen ja atk-avusteisen ohjauksen asema ohjaajan toimenkuvassa on melko vähäinen. Tähän ovat vaikuttaneet muun muassa ohjaajakunnan atk-historian lyhyys, käyttökokemuksien vähyys ja myös työasemien puute. (Okkeri 2002.) Ohjaajien tietoteknisen osaamisen taso kuitenkin paranee koko ajan. Nykyään esimerkiksi jokaisella perusasteen oppilaanohjaajalla lienee mahdollisuus omaan työasemaan. Sen käyttäminen työn apuna on tietenkin kiinni omasta halusta. Oppilaanohjaajien ja opettajien tietoteknisen osaamisen tasoon kiinnitetään paljon huomiota. Ohjaajakunta nuorentuu ja vanhempi, tietokoneisiin tottumaton sukupolvi poistuu vähitellen eläkkeelle. Mahdollisuus ja todennäköisyys atk-avusteisuuteen ohjauksessa kasvaa siis koko ajan.

Vuorisen ja Huotelinin (2003) mukaan Internetissä olevat ohjauksessa käytettävät palvelut voidaan luokitella kolmeen tasoon:

1. Itsenäiseen käyttöön soveltuvat palvelut
2. Palvelut, joita käytetään osittain ohjaajien tukemana tai vertaisryhmässä
3. Palvelut, joiden käyttö edellyttää ohjausalan ammattilaisten mukana oloa.

Keskeisiä päätöksentekoa vaativia asioita yksilön kannalta ovat ammatillinen suuntautuminen, koulutusta ja omaa opintosuunnitelmaa koskevat valinnat sekä työnhakuun liittyvät kysymykset. Opinto-ohjauksen tila 2002 -teoksen (Numminen et al. 2002) mukaan perusopetuksen yläluokkien oppilaat pitävät erittäin tarpeellisina jatko-opintoihin liittyviä aihepiirejä ja lähes yhtä tärkeinä työelämää ja ammatteja koskevia asioita.

Tieto- ja viestintäteknikka ei saa olla itsetarkoitus, vaan sitä tulee käyttää niin opetuksessa kuin ohjauksessakin siellä, missä sillä on toiminnallinen tarkoitus. Internetin käyttöönoton lähtökohtana tulee olla tiedostettu merkitys kaikelle, mitä verkossa tehdään. Tehokkaan käytön mahdollistamiseksi tulee ohjauksessa arvioida myös se, ketkä todennäköisesti hyötyvät Internet-avusteisesta ohjauksesta ja ketkä taas eivät. Tästä arviosta huolimatta kaikille ohjattaville tulisi taata pääsy Internetiin ja ohjaajan tuen määrän tarve arvioida ohjattavan senhetkisten valmiuksien ja tarpeiden perusteella. (Vuorinen & Huotelin 2003.)

Materiaalia Internetissä on runsaasti, myös ohjausalalta, ja käyttäjä saattaa hämmentyä eikä enää osaa erottaa olennaisia asioita lukuisista mahdollisuuksista. Erilaisilla portaaleilla voidaan ohjata käyttäjää löytämään helposti omaan tilanteeseensa sopivia materiaaleja. Tähän kätkeytyy kuitenkin riski siitä, ettei ohjattava ehkä huomaakaan hakea tietoa portaalin ohjaamien linkkien ulkopuolelta. Hän voi myös saada mielikuvan, ettei hänen ongelmaansa ole olemassa apua ja ratkaisua, koska hän ei sitä löydä. Tällöin henkilökohtaisen ohjauksen merkitys korostuu. Atk-avusteinen ohjaus tulisikin aina – ainakin perusasteen oppilaanohjauksessa – olla ensisijaisesti henkilökohtaisen ohjauksen apuväline.

Internet on nykypäivänä yksi tärkeä tiedonhankinnan väline kaikenikäisille. Varsinkin nuoret käyttävät sitä sujuvasti viettäen paljon aikaa tietokoneen äärellä. On siis luontevaa ja ajanmukaista, että oppilaanohjauksesta on saatavissa tietoja Internetissä. Hyviä ohjaussivustoja on olemassa valmiina runsaasti, mutta on tärkeää, että oppilaat saavat tietoa myös oman koulunsa oppilaanohjauksesta. Myös sillä, että ohjauksen luokkatuntien ja ohjauksen Internetsivuston tyyli ja esitystapa ovat yhteneväiset, on merkitystä. Oppilas tunnistaa helpommin tutut asiat, joita on jo tunneillakin käsitelty ja oppilaanohjaaja voi puolestaan varmuudella sanoa ohjaustunnilla epäselviksi jäävien asioiden löytyvän myös Internetsivuilta myöhempää tarkastelua ja pohdintaa varten.

Sivustoa suunniteltaessa Internetin tietotulvasta tulee osata erotella hyvät ja yläkoululaisille sopivat materiaalit. Tässä onkin yksi suurimmista haasteista kehittämishankkeessani. 13–16 -vuotiaiden oppilaiden tarpeet esimerkiksi jatkokoulutukseen liittyvän tiedon suhteen ovat hyvin erilaisia: joku ei välitä tietää koulutuksesta ammatillisia perustutkintoja pidemmälle, joku taas suunnittelee jo huikeaa yliopistouraa ulkomailla. Kaikille täytyisi löytyä sopivaa materiaalia ja sopivia linkkejä ohjauksen sivuilta.

Tavoitteeni on luoda ohjaukselle sivusto, joka toimii osittain itse tuotetun materiaalin voimin, osittain portaalina jo olemassa oleville sivustoille. Käytän sivujen luomisessa ja asettelussa samaa logiikkaa, jota käytän oppilaanohjauksen luokkatunneillakin niin aiheiden kuin vaikkapa värien suhteen. Tällöin oppilaan on helppo seurata sivuja ja asiat ovat jo osin tuttuja. Pääsääntöisesti kaikki sivuille tulevat asiat käydään läpi luokkamuotoisessa, pienryhmäohjauksessa tai henkilökohtaisessa ohjauksessa. Sivujen tarkoitus ei ole olla itsenäiset, vaan ne on suunniteltu tavallisen koulussa tapahtuvan ohjauksen tueksi ja avuksi kuitenkin niin, että oppilas esimerkiksi oltuaan poissa tunneilta voi Internetin kautta tutustua tunnilla käsiteltyihin asioihin.

En ole ainakaan vielä tässä vaiheessa rakentamassa sivuista interaktiivisia. Ohjaussivustolle on oma linkki Korson koulun kotisivuilta. Sivuston Internet-osoite on <http://www.edu.vantaa.fi/korsoya/opo/index.htm>.

Halusin tehdä kehittämishankkeenani jotain, mistä minulle olisi konkreettista hyötyä työssäni pelkän teorian lisäksi. Koululla on toimivat nettisivut (www.edu.vantaa.fi/korsoya) joita on myös päivitetty säännöllisesti. Päivityksen ovat hoitaneet tietotekniikan opettajat. Lisähyötynä kehittämishankkeestani on että opittuani sivujen tekemiseen vaadittavat tietotekniset taidot, voin tarvittaessa tehdä pieniä päivityksiä myös koulun kotisivuihin tietotekniikan opettajiemme ollessa kiireisiä.

2 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka OHJAUksESSA

2.1 Tieto- ja viestintäteknikka ohjauksen opetussuunnitelmassa

Korson koulussa käytössä olevan perusopetuksen vuonna 2004 hyväksytyyn opetussuunnitelman mukaan oppilaanohjauksella on myös osavastuu tieto- ja viestintäteknologian käytöstä ja opetuksesta. Oppilaan valmiuksia tiedonhankintaan tulee kehittää läpi koko peruskoulun. Alakoulussa oppilaanohjaus on osana luokanopettajan antamaa muuta opetusta ja ohjausta. Yläkoulussa ohjausvastuun jakavat rehtori, luokanvalvoja, aineenopettajat sekä oppilaanohjaaja. Vastuu ohjauksesta on siis koulun koko henkilökunnalla. Tärkeimpänä ohjauksen koordinoijana toimii oppilaanohjaaja. Korson koulussa osan seitsemännen luokan oppilaanohjauksen luokkatunneista pitävät tietotekniikan opettajat. Nämä tunnit sijoittuvat heti seitsemännen vuosiluokan alkuun ja oppilaat tutustuvat heti yläkoulun aluksi koulumme tietoteknisiin käytänteisiin ja saavat omat tunnukset koulun tietokoneille. Lisäksi ammattitaitoiset tietotekniikan opettajat ohjaavat heitä koulun koneilla olevien ohjelmien sekä Internetin käytön perusteissa. Näitä taitoja syvennetään koko yläkoulun ajan muiden oppiaineitten, tietotekniikan valinnaisten kurssien sekä oppilaanohjauksen tunneilla. Opetussuunnitelman tavoitteita toteutetaan resurssien rajoissa. Vaikeuksia toteuttamiseen tuovat puutteelliset tilat, välineet sekä taloudelliset resurssit.

2.2 Oppilaanohjaaja tieto- ja viestintäteknikan käyttäjänä

Tietokoneen käyttö apuna oppilaanohjauksessa edellyttää ensisijaisesti oppilaanohjaajan omaa kiinnostusta tietotekniikan käyttöön oman työnsä apuvälineenä. Okkerin (2002) mukaan vielä vuonna 1993 ohjaajilta puuttuivat kokonaan atk-avusteisen koulutustiedon välineet. Internet teki tuolloin vasta tuloaan, eikä tietokoneitten käyttö muutenkaan ollut vielä yleistynyt. Itsekin opiskellessani aineenopettajaksi 1990-luvun alkupuolella, käytin tietokonetta vain tekstinkäsittelylaitteena ja silloinkin osaamatta hyödyntää puoliakaan käytössäni olevan ohjelman mahdollisuuksista. Vuonna 1995 meille opiskelijoille esiteltiin Helsingin yliopiston maantieteen laitoksella ensimmäisen kerran Internetiä, hyvin pintapuolisesti silloinkin. Meitä neuvottiin tutustumaan Internetiin ja opettelemaan sen käyttöä, koska sen merkitys tulevaisuudessa olisi kasvava, ja opettaja joka hallitsee Internetin, saa töitä paremmin. Osa meistä ei ollut valmiita omaksumaan Internetin käyttöä osaksi työtään, itsekin lähinnä surffailin päättömästi sivulta toiselle yliopiston atk-keskuksen koneilla. Silloin tuntui, että Internetistä ei ole hyötykäyttöön, ajanvietteeksi kylläkin, puhumattakaan siitä, että Internet-yhteys olisi mahdollista saada jokaiseen kotiin.

Reilussa kymmenessä vuodessa on tapahtunut valtava muutos. Nykyään lähes kaikilla suomalaisilla on mahdollisuus käyttää tietokonetta ja Internetiä. Koulut panostavat parhaansa mukaan tietokoneisiin ja niiden hyötykäyttöön opetuksessa. Jo ennen tietokoneaikaa työssään toimineet oppilaanohjaajat ovat joutuneet suuren muutospaineen eteen. Usein oletetaan, että esimerkiksi Internetin tarjoamien palvelujen käytön hallinta kehittyy itsestään käytön sivutuotteena. Ohjaajat tarvitsevat kuitenkin asiantuntevaa perehdytystä, jotta tietokoneen ja Internetin käyttö olisi tehokasta ja

tarkoituksenmukaista. Tutkimuksen mukaan opinto-ohjaajat itse arvioivat tietotekniikan taidot merkittäväksi isoksi asiaryhmäksi opinto-ohjaajien osaamisalueena. Tietotekniikkaa he pitivät myös yhtenä heikoimmista osaamisalueistaan. (Numminen et al. 2002.)

Oppilaanohjaajan tietokonelaitteiston on oltava ajanmukainen ja tarpeeksi tehokas ja hänen oma tietotekninen osaamisensa tulee olla riittävä. Mielestäni koulutuksen järjestäjien tulisi asettaa ohjaajien tietoteknisen osaamisen koulutus jopa opettajien atk-taitojen parantamisen edelle. Ohjaajat tarvitsevat enemmän koulutusta tietotekniikan käyttöön. Oppilaanohjaajalle eivät välttämättä riitä samantasoiset taidot kuin aineenopettajille. Ohjaajien tietotekniikkakoulutuksen tulisikin poiketa aineenopettajien vastaavasta koulutuksesta. Useassa kunnassa ei kuitenkaan näytä olevan resurssia sen paremmin oppilaanohjaajien kuin opettajienkaan kurssittamiseen tietotekniikkaosaamisessa.

Koulujen koneet eivät useinkaan edusta parasta mahdollista välineistöä. Ajanmukaisen laitteiston lisäksi oppilaanohjaaja tarvitsee myös joustavat tietotekniset yhteydet sekä riittävät käyttöoikeudet hallinnon ohjelmiin. Oppilaanohjaaja joutuu usein esimerkiksi käyttämään hallinnon tietoverkkoa, jossa toimivat aivan omanlaisensa ohjelmat. Näiden ohjelmien käyttäminen vaatii aivan oman koulutuksensa.

2.3 Oppilas tieto- ja viestintätieteiden käyttäjänä

Korson koulussa oppilaat saavat opetusta ja ohjausta tietotekniikassa seitsemännellä luokalla 0,25 vuosiviikkotunnin verran. Tunti viikossa yhdessä jaksossa ei ole paljon, mutta koska se on sijoitettu lukuvuoden ensimmäiseen jaksoon, oppilaat oppivat heti uuteen kouluun tullessaan tietokoneiluokkiin ja koulun koneisiin liittyvät käytänteet ja saavat henkilökohtaiset käyttäjätunnukset. Tällä luodaan hyvä pohja tietokoneiden käyttöön muissa oppiaineissa. Aineenopettajilla ei kulu aikaa tietokoneiden käytön tekniseen opastamiseen, vaan he voivat keskittyä esimerkiksi löydetyn tiedon kriittisen tarkastelun opettamiseen.

Varsinaista tietotekniikan opetusta on koulussamme tarjolla vain valinnaisaineina. Oppilas voi halutessaan valita seitsemännelle luokalle yhden valinnaisen kurssin tietotekniikkaa. Kurssilla perehdytään koulussa käytössä oleviin ohjelmiin ja parannetaan oppilaan valmiuksia käyttää tietotekniikkaa monipuolisesti. Kahdeksannella ja yhdeksännellä luokalla tarjotaan kummallakin kaksi kurssia. Kurssien aiheina ovat kahdeksannella luokalla kymmensormijärjestelmä ja tekstinkäsittely sekä kuvankäsittely, ja yhdeksännellä luokalla ohjelmointikurssi sekä kotisivu ja Internet.

Oppilaalta vaadittavan tietoteknisen osaamisen taso vaihtelee sen mukaan, miten tietotekniikkaa ohjauksen apuna käytetään. Mikäli oppilas on passiivinen ja ohjaaja vaikkapa näyttää hänelle omalta tietokoneeltaan oppilaan arvosanakehitystä yläkoulun aikana, ei oppilaalta itseltään juurikaan vaadita tietoteknistä osaamista. Opetussuunnitelman mukaan oppilaan kuitenkin tulee oppia itsenäisesti käyttämään erilaisia tiedonhankintakanavia, siis myös tietokonetta ja Internetiä, ja pystyä etsimään, muokkaamaan ja kriittisesti arvioimaan löytämäänsä tietoa.

Numminen (et al. 2002) mukaan oppilaat itse kokevat Internetin hyödyntämisen jatko-opintojen suunnittelussa ja ammatinvalinnassa tärkeäksi, mutta ovat sitä mieltä, ettei sitä hyödynnetä riittävästi. 60 % on sitä mieltä, että oppilaanohjauksen

luokkatunteja voitaisiin kehittää hyödyntämällä Internetiä enemmän tunneilla. Itsekin olen huomannut, että oppilaat hyvin mielellään käyttäisivät tietokonetta. Yritänkin mahdollisuuksien mukaan käyttää tietokoneluokkaa ohjauksen luokkatunneilla. Suurien opetusryhmien kanssa tosin käy joskus niin, ettei jokaiselle ryhmän oppilaalle ole tietokoneluokassa omaa konetta ja oppilaat joutuvat käyttämään konetta pareittain. Läheskään kaikkien luokkien kanssa ei ole mahdollista päästä koneiden ääreen. Tällöin olen kannustanut oppilaita käyttämään Internetiä kotona tai kirjastossa haluamansa tiedon löytämiseen. Olen antanut oppilaille erilaisia ohjaukseen liittyviä Internet-osoitteita joko kirjoittamalla ne taululle tai jakamalla monisteen, johon olen niitä koonnut. Sivuihin tutustuminen on jäänyt oppilaan omalle vastuulle.

Yksilö- ja pienryhmäohjauksessa käytän tietokonetta jonkin verran. Katsomme esimerkiksi yhdessä oppilaan kanssa hänen arvosanojaan koulun hallinto-ohjelmasta ja pohdimme opiskelumenestystä ja sitä kautta jatko-opintomahdollisuuksia. Internetiä hyödynnän esimerkiksi avo-ohjelman tulosten analysointiin sellaisen oppilaan kanssa, joka on tehnyt testin kotona ja tallettanut tuloksensa Internetiin. Erilaisten oppilaitosten sivuilla vierailimme usein oppilaan kanssa yhdessä. Monesti aika ei riitä kovin syvälliseen perehtymiseen mielenkiintoisilla sivuilla, mutta olen huomannut että kun oppilas on kanssani tutustunut johonkin sivuun ja nähnyt, miten hänen haluamansa tieto löytyy, hän jatkaa perusteellisempaa tutustumista kotona omalla ajallaan. Tämän syvällisempään tietokoneavusteiseen ohjaukseen ei aikani näillä resursseilla riitä. Tarkoitus on, että oppilas oppii itse etsimään tietoa, ja kun olen saanut hänet ohjattua niin tekemään, se on tällä hetkellä enin mihin pystyn.

Kun oppilas on itse tutkinut kiinnostavia Internet-sivuja, hänelle usein herää kysymyksiä löytämästään tiedosta. Tällöin toivoisin hänen tulevan keskustelemaan kanssani mieltä askarruttavista kysymyksistä, mutta valitettavan moni jättää tulematta. Joskus tämä johtuu oppilaasta, joka ei viitsi tai rohkene tulla kysymään jotain asiaa, jonka hän itse katsoo oppilaanohjaajan jo hänelle näyttäneen, eli oppilas tavallaan pelkää avuttomaksi tai osaamattomaksi leimautumista jos hän palaa asiaan jota on jo käsitelty. Joskus syynä taas on oppilaanohjaaja, joka ei ole aina tavoitettavissa vaan esimerkiksi pitämässä luokkatuntia muille oppilaille. Kun oppilas ei heti halutessaan pääse oppilaanohjaajan juttusille, hän ehkä jättää tulematta uudelleen. Varsinkin ne syrjäytymisvaarassa olevat oppilaat, jotka muutenkin olisivat lisätuen tarpeessa, luovuttavat avun etsimisen helposti. ”Ei se kuitenkaan ole paikalla” on lause jonka kuulee usein tällaisessa tilanteessa. Sama oppilas on saattanut etsiä kiireistä kuraattoria tai terveydenhoitajaa ja kun ei ole heitäkään löytänyt, luovuttaa sitten oppilaanohjaajankin etsimisessä. Aikaa henkilökohtaiseen ohjaukseen tulisi olla enemmän.

3 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN KÄYTÖN MAHDOLLISUUDET JA ONGELMAT OHJAUKSESSA

3.1 Mahdollisuudet ja ongelmat yleisesti

Tietotekniikka voi olla oppilaanohjaajalle resursseja säästävä apuväline. Suurin osa oppilaanohjaajista kokee, että ohjaustyöhön käytettävä aika on heidän ongelmallisin resurssinsa. Rutiinitehtävien hoitamisen tapahtuessa tietokoneella, aikaa henkilökohtaiseen ja pienryhmäohjaukseen jää enemmän. Osa henkilökohtaisestakin ohjauksesta voi olla Internet-avusteista ja tapahtua esimerkiksi sähköpostin välityksellä. Tällöin sellainenkin ohjattava, jolla ei ole uskallusta tai mahdollisuutta tulla kasvokkain ohjaajan kanssa keskustelemaan, voi saada henkilökohtaisia neuvoja. Sähköpostitse tapahtuvasta ohjauksesta tosin puuttuu kaikenlainen oheisviestintä kuten äänensävyt ja eleet, jotka voivat olla olennaisen tärkeitä ohjauksen vuorovaikutuksessa (Pilli-Sihvola 2000). Verkossa myös vuorovaikutustilanteelle olennainen, ohjaustilanteeseen vaikuttava fyysinen ympäristö, esimerkiksi kalusteet ja sisustus, puuttuu (Matikainen 2004).

Internetin kautta niin ohjaaja kuin ohjattavakin voivat saada yhteyden erilaisiin asiantuntijoihin ympäri maailman. Ajankäyttö on joustavaa, ohjaustilanne ei enää ole sidottu aikaan eikä tiettyyn paikkaan. Verkkoviestinnän anonyymius ja kasvokkaisen vuorovaikutuksen puuttuminen saattaa kannustaa sellaisiakin henkilöitä hakeutumaan ohjaukseen, jotka eivät sitä muuten tekisi. (Pilli-Sihvola 2000.)

Verkkovuorovaikutuksen sosiaalisten vihjeiden, kuten esimerkiksi ilmeiden, eleiden ja äänenpainojen puuttuminen voi tapauksesta riippuen olla joko hyödyksi tai haitaksi (Matikainen 2004). Tämä asettaa ohjattavalle lisävastuuta verkosta saatavan tiedon tulkitsemiselle, koska hän ei saa apua esimerkiksi ohjaajan eleistä. Näin ollen ohjaaja ei myöskään pääse alitajuisesti vaikuttamaan ohjattavan käsitykseen asiasta, vaan ohjattava joutuu muodostamaan mielipiteensä itsenäisemmin. Useimmiten tämä on hyvä, mutta esimerkiksi peruskouluikäisellä nuorella ei välttämättä ole tarpeeksi tietoa ja taitoa että hänen pelkän verkosta saamansa tiedon pohjalta muodostettu käsityksensä asiasta olisi hänen elämänvalintojaan oikealla tavalla tukeva. Peruskouluikäisen ohjattavan olisi syytä keskustella henkilökohtaisesti oppilaanohjaajansa kanssa tekemistään tulkinnoista, jolloin ohjaaja voisi tarjoilla hänelle muitakin näkökulmia kyseenä olevaan asiaan.

Internetissä on joskus vaikea tietää, onko löydetty tieto luotettavaa. Tämä pätee myös ohjausalan sivustoihin. Sivustolla ei välttämättä ole tietoa niiden tekijästä tai tuottajasta, hänen asiantuntijuudestaan eikä sivujen päivityksestä. Hakukoneista voi saada täysin asiaankuulumattomia hakutuloksia aivan tavallisilla hakusanoilla. Käyttäjän vastuu korostuu. Internetin tietotulvassa aikuisenkin on vaikea erottaa jyvät akanoista, puhumattakaan lapsista tai nuorista, joiden taidot arvioida kriittisesti löytynyttä tietoa ovat vielä puutteelliset. Myös käyttäjien tiedonhaku- ja -käsittelytaidot asettavat heidät eriarvoiseen asemaan. Käyttäjä voi tehdä tärkeitä valintoja kyseenalaisten menetelmien ja väärin tai vanhentuneiden tietojen perusteella. (Pilli-Sihvola 2000.)

Oman ongelmansa luovat Internetissä olevat ohjausmateriaalit, jotka eivät sinne edes kuuluisi. Vanhoihin ohjausteorioihin perustuvien testien siirtäminen Internetiin on helppoa ja palvelun tuottajalle usein houkuttelevaa ja halpaa. Myös sellaisten testien, joiden tulkinta edellyttää asiantuntijan apua, siirtämistä Internetiin tulisi välttää. Verkkoon tulisi kehittää aivan omanlaistaan, nimenomaan verkkoympäristöön soveltuvaa ohjausmateriaalia. Lähtökohtana materiaalin suunnittelulle tulisi olla se, että ohjattava käyttää sitä itsenäisesti vaikka materiaalin käytön olisikin tarkoitettu olevan ohjaajajohtoista. (Pilli-Sihvola 2000.)

3.2 Mahdollisuudet ja ongelmat Korson koulussa

Yleissivistävän koulutuksen tavoitteena on, että jokaisella oppilaalla on mahdollisuus päivittäin työskennellä tietokoneella vähintään tunnin ajan (Korson koulun tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategia 2003). Tämä ei koulussamme kuitenkaan toteudu. Edellä mainittujen yleisten tietokoneavusteisen ohjauksen ongelmien ohella koulussamme ongelmaksi muodostuvat riittämättömät tietokoneressit. Tietokoneluokkia on vain kaksi eikä muissa luokkatiloissa juurikaan ole tietokoneita. Vantaan kaupunki muuttaa kaikkien peruskoulujen tietokoneet lähivuosina lisenssikoneiksi, ja koska koulumme sai uudet koneet vasta pari vuotta sitten, olemme tämän uudistuskierron loppupäässä. Uusia tietokoneita on luvassa vasta vuonna 2008. Todennäköisesti tämä uudistus ennemminkin vähentää kuin lisää tietokoneiden määrää koulussamme.

Tietokoneluokat on ensisijaisesti varattu tietotekniikan opetukseen. Niissä on paljon myös kielten tunteja jolloin oppilaat opiskelevat tietokoneohjelmien avulla. Koska oppilaita on koulussamme 530, on täysin mahdotonta päästä kaikkien luokkien kanssa tietokoneluokkaan oppilaanohjauksen luokkatunneilla. Onneksi lähes kaikilla oppilailla on nykyisin kotonaan mahdollisuus käyttää Internet-yhteyksin varustettua tietokonetta ja nekin joilla ei konetta kotona ole, osaavat kyllä tarvittaessa hakeutua julkisissa tiloissa oleville, kaikkien käyttöön tarkoitetuille koneille. Korsossa tällaisia yleisessä käytössä olevia koneita on monitoimitalo Lumon nettikahvilassa sekä samassa kiinteistössä toimivassa Korson kirjastossa.

Koulumme tietotekniikan opettajat ovat osaavia ja kouluttautuneita. Kukaan heistä ei ole alun perin opiskellut tietotekniikan opettajaksi, vaan aivan muiden aineiden aineenopettajiksi. Omasta kiinnostuksestaan he ovat päätyneet tietotekniikan opettajiksi, ja ovat sen myötä aktiivisesti kurssittaneet itseään ja suorittaneet tietotekniikan opintoja myös yliopistossa. He ovat itse suunnitelleet tietotekniikan valinnaiskursseiden sisällöt, ja valmistaneet myös omia oppimateriaaleja ja työmonisteita kursseille.

Ruokavälitunti on koulussamme 45 minuutin mittainen. Tämän pidemmän välitunnin ajaksi on järjestetty oppilaille erilaista harrastustoimintaa. Myös toinen koulun tietokoneluokista on ollut tällöin auki ja oppilaat ovat päässeet tekemään omia töitään tai lukemaan vaikkapa sähköpostejaan. Yhä useammat oppilaat eivät kuitenkaan tee tietokoneluokassa mitään koulutöihin liittyvää, vaan lähinnä pelaavat Internetissä erilaisia ajanvietepelejä, kuuntelevat musiikkia tai chattailevat luokkakavereidensa kanssa, jotka istuvat viereisellä koneella samassa luokkatilassa. Tietokoneluokan aukipitäminen onkin nyt uhattuna, sillä se sitoo valvontaresurssia eikä siitä ole koulutyölle varsinaista hyötyä nykyisessä muodossaan. Luokka onkin nyt syksyllä 2005 ollut toistaiseksi suljettuna ja koulussamme mietitään mahdollisuuksia sen uudelleen

avaamiselle. Pohdittavana on, miten oppilaat saataisi ohjattua käyttämään kallisarvoinen aika tietokoneella nykyistä hyödyllisemmin. Kouluumme avataan lokakuussa 2005 myös oma kirjasto, johon tulee muutamia tietokoneita oppilaitten käyttöön.

Oppilaat eivät periaatteessa työskentele millään koulumme koneilla ilman opettajan valvontaa, mutta käytännössä tämä ei aina toteudu. Opettajan on mahdotonta koko ajan olla selvillä siitä mitä kahdenkymmenen oppilaan joukko tietokoneiluokassa tekee, varsinkin kun oppilaat ovat taitavia vaihtamaan ohjelmasta toiseen silmänräpäyksessä opettajan kääntäessä selkensä ja neuvoessa toista oppilasta.

4 OHJAUKSEN INTERNET-SIVUSTON KÄYTTÄJÄT

4.1 Oppilaat

Ohjaussivuston ensisijainen käyttäjäkohderyhmä ovat koulun oppilaat. Oppilaat voivat käyttää sivustoa itsenäisesti luokkamuotoisen ja henkilökohtaisen ohjauksen lisänä sekä esimerkiksi pidemmän poissaolon aikana. Kaikki oppilaat eivät koe tarvitsevansa henkilökohtaista ohjausta tai he kokevat sen kiusallisena. Oppilaan ja ohjaajan henkilökohtainen suhde voi jostain syystä olla huono tai oppilas on niin ujo ja arka ettei saa suutaan auki ohjaustilanteessa. Oppilas voi myös olla jo käynyt henkilökohtaisia keskusteluja vaikkapa terveydenhoitajan ja kuraattorin kanssa, eikä halua enää avata elämäänsä ohjaajalle. Internetin kautta tällaisetkin oppilaat voivat saada samat perustiedot kuin henkilökohtaista ohjausta enemmän saavat.

Sivustolla on itsenäisesti tarkasteltavan aineiston lisäksi materiaaleja ja linkkejä, joita oppilas voi tarkastella ohjaajan kanssa yhdessä ohjaustilanteessa. Nämä materiaalit voivat olla joko itse tuotettuja tai valmiita linkkejä toimiviin ja luotettaviin sivustoihin. Linkitettyt sivustot ovat kaikki itse hyväksi havaittuja tai pätevien kollegojen suosittelemia. Suurimpia haasteita sivuston päivitykselle tulee olemaan linkkien ajantasaisina pitäminen. Linkkien tulee toimia. Toimimattomille tai materiaaaliltaan vanhentuneille sivuille johtavat linkit täytyy poistaa. Ainakin tässä vaiheessa kaikki linkit toimivat ja niissä oleva materiaali on riittävän tuoretta.

4.2 Koulun henkilökunta

Perusopetuksen uuden opetussuunnitelman mukaan ohjaus on myös aineenopettajien vastuulla, ei pelkästään oppilaanohjaajan. Kukin aineenopettaja ohjaa oppilasta oman opetettavan aineensa puitteissa kertoen alan ammasteista ja työmahdollisuuksista, mutta välillä voi olla tarpeen tarkistaa joitain yksityiskohtaisempia tietoja oppilaanohjaajalta. Opettajat voivat saada tietoa ohjaukseen liittyvistä kysymyksistä sivustoilta silloinkin kun esimerkiksi en itse ole paikalla. Sivuille on myös mahdollista liittää materiaalia sijaisten käytettäväksi, jolloin ohjausala lähemmin tuntemattomammankin sijaisen on mahdollista pitää oppilaanohjauksen luokkatunteja. Tässä vaiheessa valmiita sijaismateriaalipaketteja ei vielä ole. Niitä on kuitenkin tarkoitus liittää sivuille myöhemmin sitä mukaa kun niitä valmistuu.

4.3 Huoltajat

Nummisen (et al. 2002) mukaan vanhemmat toivovat kaikkein eniten henkilökohtaisia tapaamisia oppilaanohjaajan kanssa oppilaan koulunkäyntiin ja jatko-opintosuunnitelmiin liittyen. Valitettavasti suurissa, esimerkiksi yli 500 oppilaan kouluissa joissa on vain yksi oppilaanohjaaja, ei aika millään riitä henkilökohtaisten palaverien järjestämiseen kaikkien huoltajien kanssa. Korson koulussa luokanvalvojat

tapaavat seitsemäsluokkalaisten vanhemmat ”vanhempainvarteissa”, jotka kestävät keskimäärin puoli tuntia. Tämä on melko lyhyt tapaaminen, mutta riittää useimmille. Luokanvalvojan tai vanhempien pyytäessä oppilaanohjaaja voi olla mukana näissä seitsemännen luokan tapaamisissa. Jotkut luokanvalvojat järjestävät vastaavat tapaamiset myös yhdeksännellä luokalla. Näihin tapaamisiin oppilaanohjaajaa pyydetään jo useammin mukaan. Aina aikataulujen yhteensovittaminen ei kuitenkaan onnistu, ja ohjauksellisia asioita on hoidettu huoltajien kanssa puhelimitse. Internet tarjoaa kiireisille huoltajille hyvät lisämahdollisuudet yhteydenpitoon yhtä kiireisen oppilaanohjaajan kanssa vaikkapa sähköpostin välityksellä. Tämä ei tietenkään voi korvata henkilökohtaista tapaamista, mutta on toki parempi vaihtoehto kuin ei minkäänlaista henkilökohtaista kontaktia.

Huoltajat saavat sivujen kautta yleisluontoista tietoa esimerkiksi oppimisvaikeuksista, opiskelutaidoista ja oppilaan opiskelun tukemisesta. Linkkien kautta he löytävät helposti erilaisten auttavien tahojen sivuille ja saavat hyviä vinkkejä lapsensa tukemiseen. Monesti esimerkiksi yläkoulun juuri aloittaneen oppilaan huoltajan on vaikea lähestyä opettajia tai oppilaanohjaajaa lapsensa ongelmien kanssa, jos mitään tutkimuksia esimerkiksi oppimisvaikeuksista ei ole vielä tehty tai asiasta on puhuttu aikaisemmin vain tutun ja turvallisen luokanopettajan kanssa. Usein huoltajalle on myös epäselvää se, mitkä ovat esimerkiksi luokanvalvojan, kuraattorin tai oppilaanohjaajan roolit yläkoulussa. Sivuilla on myös pieni tietopaketti oppilashuollosta, sen tehtävästä koulussa ja oppilashuoltoryhmään kuuluvista henkilöistä. Kun huoltaja voi etukäteen tutustua mahdollisiin auttaviin tahoihin ja saa sen lisäksi perustietoa vaikkapa lukivaikeuksista, on helpompaa ottaa yhteyttä oikeaan henkilöön ja keskustelunavaus on sujuvampaa kun asiasta on jo saatu joitakin taustatietoja.

Oppiaineiden arviointi perusteineen on aihe, josta käydään paljon keskustelua. Oppilaat eivät itsekään aina ole selvillä siitä millä perusteilla numeroita annetaan. Heidän vanhempansa, jotka ovat käyneet oman koulunsa eri opetussuunnitelmien ja jopa toisen koulujärjestelmän aikaan, eivät välttämättä ymmärrä nykyarviointia perusteineen. Eri arvosanojen kriteerit ovat nähtävissä ohjauksen sivuilla ja sieltä ne on helppo tarkistaa.

5 SIVUSTON RAKENNE

Olen käyttänyt Korson koulun oppilaanohjauksen Internetsivujen sivujen suunnittelussa apuna Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry:n julkaisemaa esteettömyysopasta (Korpela 2003). Vaikka oppaan ohjeet ovat tarkoitettu kaiken kokoisten ja laajuisten sivustojen tekemisen ja arvioinnin tueksi, löytyy sieltä paljon apua pienimuotoisemmankin sivuston tekoon. Olen käyttänyt sivustoni toimivuuden arvioijina myös koulumme tietotekniikan opettajia, jotka opettavat valinnaisen tietotekniikan kotisivukursseilla ja arvioivat oppilaiden tekemien kotisivujen toimivuutta. Myös rehtori on tutustunut sivustoon ennen sen julkaisua.

Sivujen suunnittelun peruslähtökohtana on ollut selkeys. Monissa ohjaukseen liittyvissä sivustoissa on paljon tietoa ja visuaalinen ilme niin rönsyilevä, että yläkouluiäkaisen oppilaan on vaikea hahmottaa mitä sivusto edes käsittelee, saati löytää etsimäänsä tietoa nopeasti. Halusin omalla ohjauksen sivustollani helpottaa oppilaan etsimien tietojen ja vastausten löytämistä valikoimalla sivuille koulukohtaisten ohjeiden ja tietojen lisäksi kokoelman linkkejä sellaisille Internet-sivustoille jotka olen kokemukseni mukaan huomannut ohjattavilleni tarpeelliseksi. Luonnollisestikaan sivustoni tieto- ja linkkikokoelma ei ole kattava eikä kaikkiin kysymyksiin vastauksia antava, mutta useimmat oppilaat löytänevät sieltä vastauksia kysymyksiinsä. Sivuston ei ole tarkoituskaan olla ainoa ohjauksen väline, vaan apuna ja tukena henkilökohtaiselle ohjaukselle. Oppilas tai muu käyttäjä voi siis tulla keskustelemaan kanssani sivujen herättämistä ajatuksista.

Sivuja rakentaessani olen pyrkinyt mahdollisuuksien mukaan käyttämään omien ohjauksen luokkatuntieni logiikkaa. Käytän esimerkiksi samoja värejä taustaväreinä sisältösivuilla kuin samaa asiaa käsittelevillä luokkatunneilla piirtoheitinkalvoissa tai monisteissa. Olen kiinnittänyt huomiota taustavärien ja tekstin kontrastiin jotteivät värit vie huomiota asialta. Olen kuitenkin käyttänyt paljon eri värejä erotellakseni asiat selkeästi toisistaan. Saman pääotsikon alla olevissa sivuissa on sama taustaväri. Kaikissa sivuissa on värillinen pohja lukuun ottamatta niitä, jotka on tarkoitettu tulostettavaksi. Olen tietoisesti jättänyt kuvien käytön sivuilla minimiin, sillä ne eivät mielestäni palvele tässä yhteydessä mitään ohjauksellista näkökohtaa ja saattaisivat vähentää sivujen selkeyttä. Linkkien kautta oppilaalle aukeaa visuaalisesti runsaampi maailma muiden sivustojen yhteydessä. Oman perussivuston pysyessä selkeänä ja niukkailmeisenä, oppilas löytää haluamansa asiat helpommin. Linkkien nimet olen pyrkinyt pitämään mahdollisimman selkeinä ja kuvaavina. Jos linkin nimi sinällään ei kuvaa tarpeeksi sen sisältöä, olen selventänyt asiaa muutamalla lauseella linkin ohessa. Näin käyttäjä säästyy turhalta linkkien aukomiselta.

Sivustossa tulee mielestäni koko ajan olla näkyvillä tai linkin kautta helposti saatavilla suunnistussivu tai palkki jonka avulla käyttäjä löytää häntä kiinnostavan sisällön. Suunnistussivua käytettäessä sen tulee mahtua näytölle kerrallaan. Otsikoista tulee saada yleiskäsitys sivun sisällöstä. (Korpela 2003.) Jotta oppilaiden tiedonhaku sivustoltani olisi mahdollisimman helppoa, päädyin omilla sivuillani käyttämään kehyksiä, jotka näyttävät ylänauhassa sivuston nimen ja vasemmassa sivunauhassa pääotsikoiden valikon jossa ovat linkit sisältösivuille. Sisältösivuilla olevat linkit aukeavat aiheesta riippuen joko kehyssivuna tai kokonaan uuteen selainikkunaan. Ulkopuolisille Internet-sivuille johtavat linkit aukeavat aina uuteen ikkunaan. Tämä auttaa käyttäjää hahmottamaan, milloin hän on Korson koulun oppilaanohjauksen sivuilla ja milloin taas jollakin muulla ohjausalan sivustolla.

Sisältösiivuilla olevat ulkopuolisten Internet-sivujen linkkilistat olen pyrkinyt toteuttamaan niin, että tärkeimmät ja käytetyimmät linkit ovat ensimmäisenä listalla, vähemmän käytetyt taas viimeisimpänä. Olen välttänyt linkkien sijoittamista tekstin sekaan. Tekstissä puolestaan olennaisimmat asiat ovat suurella fontilla, vähemmän tärkeät pienemmällä. Listojen linkkijärjestystä ja ylipäätään mukaan valikoituja linkejä joudun varmasti muuttamaan käyttökokemuksista saadun palautteen myötä, vaikka minulla onkin jonkinlainen käsitys siitä, mitkä linkit ovat tarpeellisimpia.

Käytetyn kielen olen yrittänyt pitää mahdollisimman selkeänä ja helppotajuisena yleiskielenä. Jos olen joutunut käyttämään hankalampaa virkakieltä tai monimutkaisia ilmauksia, olen selventänyt niitä käytännön esimerkeillä.

6 POHDINTAA

Internet- tai atk-avusteinen ohjaus ei voi koskaan korvata henkilökohtaista ohjausta. Sen sijaan se vapauttaa ohjaajan resursseja sinne, missä niitä todella tarvitaan eli henkilökohtaiseen ohjaukseen. Näin aikaa ei kulu sellaisten rutiinitehtävien tekemiseen jotka voidaan hoitaa ilman ohjaajan läsnäoloakin.

Jatkossa, kun saan hieman enemmän käyttökokemuksia sivustostani oppilaiden kanssa, aion kehittää sivustoa eteenpäin. Pieniä korjauksia täytynee tehdä suhteellisen pian, mutta sivujen muoto tulee säilymään pidempään samana. Tällä hetkellä käytössä oleva opetussuunnitelma sanelee paljolti sivustolla olevat aihepiirit. Suurempia muutoksia on perusteltua tehdä viimeistään silloin, kun opetussuunnitelmaa muutetaan. Seuraavaan opetussuunnitelmauudistukseen on toivottavasti kuitenkin vielä paljon aikaa, joten voi olla että Internet-sivusto ohjauksen apuvälineenä on silloin jo vanhanaikaista tai väistynyt uudemman teknologian tieltä.

Tiedotusvälineet ovat käyneet kovasti keskustelua siitä, säilyvätkö Internet ja World Wide Web nykyisen kaltaisina enää kovinkaan pitkään. Uhkana väläyttellään muun muassa erilaisten haittaohjelmien leviämistä tietokoneesta toiseen verkon välityksellä tai koko verkon tukkeutumista, kun erilaiset roskapostiohjelmat ja virukset sotkevat tiedonkulkua. Tietoturvan merkitys korostuu koko ajan. Onkin mietittävä, takaako verkkoavusteinen ohjaus ohjattavalle luotettavaa tukea sekä tietoa ja onko hänen yksityisyytensä turvattu, jos ohjelmia pystytään häiritsemään, tietoja kaappaamaan ja Internet-sivuja muuttamaan jonkun muun kuin ylläpitäjän toimesta.

Tietokone ja Internet eivät saa olla itsetarkoitus, välineitä vain välineiden vuoksi. Niiden täytyy olla luontevia ja tarkoituksenmukaisia ohjauksen työkaluja jos niitä käytetään. Aina ei ole tarpeen turvautua koneiden apuun. Ihminen, ohjauksen tärkein elementti, ei saa unohtua teknologiatulvassa. Inhimillisyys ja empatia ovat parhaimmillaan henkilökohtaisessa vuorovaikutustilanteessa eivätkä voi koskaan täysin välittyä tietokoneen kautta. Tietokone ohjauksen apuvälineenä mahdollistaa resurssien suuntaamisen enemmän henkilökohtaiseen ohjaukseen, joka kuitenkin edelleen on ensisijainen oppilaanohjauksen muoto peruskoulussa.

LÄHTEET

- Korson koulun tieto- ja viestintätekniiikan opetuskäytön strategia 2003.
- Kulomäen, Vierumäen ja Korson koulujen opetussuunnitelma. Vuosiluokat 7-9. Vantaa.
- Numminen, U, Jankko, T, Lyra-Katz, A, Nyholm, N, Siniharju, M. & Svedlin, R. (toim.) 2002. Opinto-ohjauksen tila 2002. Helsinki: Opetushallitus.
- Matikainen, J. 2004. Verkko – ohjauksen väline vai areena? Teoksessa J. Onnismaa, H. Pasanen & T. Spangar (toim.) Ohjaus ammattina ja tieteenalana 3. Ohjaustyön välineet. Jyväskylä: PS-kustannus, 125–138.
- Okkeri, J. 2002. Internet ja ohjausta tukevat kansalliset neuvonta- ja tietopalvelut. Teoksessa R. Vuorinen & H. Kasurinen (toim.) Ohjaus Suomessa 2002. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Koulutuksen tutkimuslaitos, 157–162.
- Pilli-Sihvola, M. 2000. Urasuunnitteluohjausta Internetissä. Teoksessa J. Onnismaa, H. Pasanen & T. Spangar (toim.) Ohjaus ammattina ja tieteenalana 2. Ohjauksen toimintakentät. Jyväskylä: PS-kustannus, 34–43.
- Vuorinen, R. & Huotelin, H. 21.3.2003. Internetin mahdollisuuksia ohjaustyössä. Saatavana www-muodossa: <URL: <http://www.asiantuntijaluotsi.net/>> Tulostettu 21.3.2003
- Korpela, J. 2003. WWW-sivut jokaiselle sopiviksi. Esteettömien verkkosivujen tekemisen opas kaikille tekijöille ja teettäjiille. Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry. Saatavana www-muodossa: <URL: http://www.tieke.fi/julkaisut/oppaat_yrityksille/esteettomyysopas/> Tulostettu 1.10.2005.